
Cvičenie 7

Bolzova úloha.

---

1. Úloha o optimálnej obnove stroja.

Zmena stavu stroja je popísaná rovnicou $\dot{x}(t) = -\delta x(t) + u(t)$, kde $\delta > 0$ je daná miera opotrebovania stroja a u vyjadruje mieru údržby stroja. Počiatočný stav stroja je daný. Úlohou je nájsť optimálnu mieru údržby stroja, ktorá maximalizuje celkový zisk: Ten je tvorený ziskom z využívania stroja (ktorý je lineárnou funkciou jeho aktuálneho stavu) zníženého o náklady na údržbu stroja, ktoré sú kvadratickou funkciou miery údržby u . K tomuto zisku vytvorenému postupne počas doby využívania stroja sa navyše pripočíta zostatková hodnota stroja na konci tohto obdobia, ktorá je priamo úmerná jeho stavu na konci. Úlohu možno sformulovať v Bolzovom tvare nasledovne:

$$\begin{aligned} \max \int_0^T \left(\pi x(t) - \frac{u(t)^2}{2} \right) dt + Sx(T), \quad T \text{ dané} \\ \dot{x}(t) = -\delta x(t) + u(t), \\ x(0) = x_0, \\ x(T) \text{ voľné}, \\ u(t) \in \mathbb{R}, \end{aligned}$$

kde π, S, δ, x_0, T sú dané kladné konštanty.

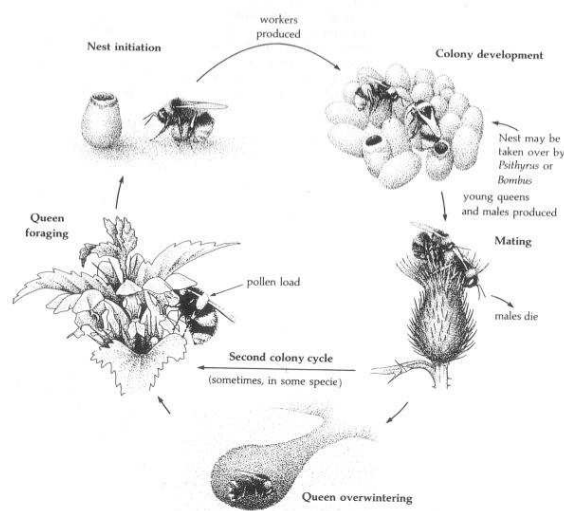
- (i) Sformulujte podmienky PPM pre túto úlohu.
- (ii) Ukážte, že podmienky PPM sú splnené s $\psi^0 \neq 0$.
- (iii) Nájdite riešenie podmienok PPM (stačí nájsť riadenie, odozvu netreba).
- (iv) Ukážte, ako sa mení u v závislosti od výrazu $S - \frac{\pi}{\delta}$. Tento výsledok interpretujte.
- (v) Zistite znamienko adjungovanej premennej počas doby využívania stroja a jej hodnotu v čase T . Interpretujte.

2. Životný cyklus čmeliaka.

Predpokladajme, že životný cyklus možno popísať nasledujúcim zjednodušeným modelom:

$$\begin{aligned} \max y(T), \quad T \text{ pevné,} \\ \dot{x} = aux - bx, \quad a > b \\ \dot{y} = (1 - u)x, \\ x(0) = x_0 > 0, \\ x(T) \text{ voľné,} \\ y(0) = y_0 > 0, \\ y(T) \text{ voľné,} \\ u(t) \in [0, 1]. \end{aligned}$$

Stavová premenná $x(t)$ označuje počet robotníc, stavová premenná $y(t)$ počet kráľovien. Robotnice rozkladajú svoje úsilie buď na produkciu ďalších robotníc alebo kráľovien, čo je vyjadrené riadiacou premennou $u(t)$. Cieľom kolónie je mať na konci obdobia čo najviac kráľovien. Ukážte, že riešenie spĺňajúce PPM pre túto úlohu zodpovedá skutočnému cyklu kolónie čmeliakov znázornenom na obrázku.¹

Obr. 1: Životný cyklus kolónie čmeliakov.

¹Zdroj: <http://www.bumblebee.org/lifecycle.htm>